

Huvudman

ORUST KOMMUN
kommun@orust.se

Beslut

Datum 2026-06-22
Dnr SI 2026:4287
Sida **1 (8)**

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Henåns skola 7-9 i Orusts kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Orust kommun en anmärkning avseende brister rörande det löpande arbetet för att säkerställa beredskap att hantera allvarliga våldssituationer och hot om sådana situationer. Orust kommun ska senast den **6 oktober 2026** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2026:4287) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2026 genomfört en riktad tillsyn av Henåns skola 7-9 med huvudman Orust kommun. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Henåns skola 7-9 följer gällande bestämmelser om säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte avseende beredskapsplan, löpande arbete för att säkerställa beredskap att hantera allvarliga våldssituationer och hot om sådana situationer samt åtgärder för att neka obehöriga personer tillträde till skolenheten under den tid verksamheten pågår.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare och rektorn samt observationer på skolenheten den 26 maj 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats bland annat beredskapsplan och rutiner. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Beredskapsplan

Skolinspektionen har tagit del av skolenhetens beredskapsplan. Av planen framgår bland annat följande: en beskrivning av hur man ska agera vid en allvarlig våldssituation, begreppsdefinitioner, ansvarsfördelning och förebyggande åtgärder. I beredskapsplanen har en allvarlig våldssituation definierats att även inkludera hot om allvarlig våldssituation. Det framgår av beredskapsplanen att den går igenom på arbetsplatsträff (apt) vid terminsstart och att rektorn är ansvarig för att följa upp planen årligen vid läsårsstart.

Lärarna uppger att beredskapsplanen reviderades efter lagändringen och att det tidigare fanns en "Plan mot hot och våld". Rektorn uppger i intervju att beredskapsplanen utarbetades under hösten 2025 och implementerades under våren 2026.

Löpande arbete för att säkerställa beredskap

Identifiera säkerhetsrisker och sårbarheter

Av intervju med lärare framgår att rektorn har fört diskussioner med lärarna om bland annat platser för uppsamling efter utrymning. Lärarna berättar att de har pratat om säkerheten i salarna. Lärarna uppger också att skolan har haft som mål att under året kartlägga otrygga platser tillsammans med eleverna. Kartläggningarna har inkluderat trygghet ur ett säkerhetsperspektiv. Lärarna säger att elevrådet diskuterar säkerhetsfrågor med rektorn.

Av intervju med rektorn framgår att den inventering som gjorts tillsammans med säkerhetsrådgivare och polis har legat till grund för beredskapsplanen. Rektorn säger att de tittar på fysiska hinder och risker i lokalerna. Skyddsronder sker årligen och vaktmästeriet går ronder på skolenheten med ett kortare tidsintervall. Även trygghetsvandringar genomförs som en del för att kartlägga fysiskt otrygga platser. Vidare uppger rektorn att beredskapsplanen ska utvärderas en gång per år. Den upprättades i augusti 2025 och uppföljning har gjorts under vårterminen 2026.

Information till personal och elever

Eleverna uppger i intervju att de varje termin får information av sin mentor om hur de ska agera vid en allvarlig våldshändelse. Vidare säger eleverna att den lärare som har lektion med eleverna ansvarar för dem vid en våldssituation. Eleverna uppger att de inte känner till om det finns något larm eller liknande som informerar om en allvarlig våldssituation har uppstått men att det finns speciella lappar i klassrummen som kan användas av lärare vid hotfulla situationer inne i klassrummet.

Lärarna uppger att de känner till beredskapsplanen och att den har tagits upp på apt flera gånger under läsåret samt finns tillgänglig på skolans intranät. Lärarna uppger att de i första hand ska sätta sig och eleverna i säkerhet. Situationen avgör vad som är ett lämpligt agerande. Lärarna uppger att rektorn inte vill att eleverna ska ha insikt i beredskapsplanen men lärarna förbereder eleverna genom samtal. De har berättat för eleverna att det finns en plan, att eleverna ska lyssna på vuxna och eleverna har fått veta information om att det finns alternativa utrymningsplatser. Enligt lärarna har skolan i övrigt valt att vara sparsamma med information som lämnas till eleverna. Lärarna uppger att eleverna känner till att de ska vända sig till en vuxen vid hot om allvarlig våldssituation.

Rektorn uppger att personalen har fått information om hur de ska agera vid en allvarlig våldssituation eller hot om sådan i enlighet med planen. De har genomgång av beredskapsplanen årligen i augusti och den följs upp regelbundet på apt. Vidare säger rektorn att vid nyanställning finns det rutiner för att gå igenom alla planer, inklusive beredskapsplanen. Rektorn berättar att mentorerna informerar eleverna om rutiner för utrymning och vid våldshändelser.

Utbildningsinsatser och övningar

Av intervju med lärare framgår att lärarna haft diskussioner i arbetslagen kring uppsamlingsplatser för utrymning av annan anledning än brand samt om skolans möjligheter till inrymning. Lärarna uppger även att de har varit på en föreläsning om pågående dödligt våld (PDV) för något år sedan och har nyligen varit på en föreläsning om gängkriminalitet. Vid ett av utbildningstillfällena har de bland annat fått tips från polisen om hur de kan barrikadera dörrar och vända på bord för att skydda sig under pågående

dödligt våld. Eleverna uppger i intervju att de har övat på utrymning vid brand, men inte genomfört några övningar med koppling till allvarliga våldssituationer.

Rektorn uppger att de inte genomfört några övningar med elever eller personal kopplat till allvarliga våldssituationer. Rektorn uppger att huvudmannen arbetar med ett koncept för hela kommunen där övning kan komma att ingå, men rektorn är inte säker. Vidare säger rektorn att det finns datum och föreläsare för säkerhetsfrågor inbokade till hösten. Rektorn berättar att för tre år sedan hade de en utbildning i användning av en säkerhetsapp och för två år sedan en utbildning om säkerhetsarbete.

Åtgärder för att neka obehöriga personer tillträde

Tillträdesbegränsningar/tydligt markerad skolenhet

Av Skolinspektionens observationer framgår att skolenheten består av en huvudbyggnad och en separat byggnad där matsalen finns. Det finns flera olåsta dörrar in till byggnaden, som även huserar F-6 och anpassad grundskola. De olika skolenheterna och stadierna har egna ingångar till skolan. Huvudentrén är centralt belägen i huvudbyggnaden. När man kommer in i huvudentrén finns det en stor öppen yta och där finns en lapp uppsatt om att besökare ska kontakta expeditionen en trappa upp.

Det finns även en skolgård och en fotbollsplan som tillhör skolans område. Skolområdet till största delen är omringad av staket. På alla grindar finns skyltar med texten "SKOLOMRÅDE Skolverksamhet pågår 06-18 Tillträde förbjudet för obehöriga Besökare hänvisas till skolans expedition". På baksidan av skolan saknas staket, men vid gångvägar som leder till skolan är bommar uppsatta med likadana skyltar som på grindarna.

Rutiner för besök av utomstående och avvisande av obehöriga

Skolinspektionen har tagit del av skolenhetens "Rutin för hantering av besök av utomstående och avvisning av obehöriga, Henåns skola 7 - 9". Av rutinen framgår när rutinen är gällande, hur besökare ska mottas, fysiska tillträdesbegränsningar, hantering av obehöriga, avvisning samt dokumentation och uppföljning. Det framgår även av rutinen att den ska vara känd av all personal och följas upp regelbundet inom ramen för skolans systematiska arbetsmiljö- och trygghetsarbete.

Av intervju med rektorn framgår att besökare ska gå till skolans expedition och tilldelas en besöksbricka. Utomstående informeras om rutinen genom skyltning, om det inte är ett planerat besök då besökaren möts upp av personal. Rektorn uppger vidare att personalen ska fråga utomstående vad de söker och hänvisa till expeditionen alternativt avvisa. Rektor beslutar om personer är obehöriga.

Kännedom om rutiner

Elever och lärare uppger i intervjuer att det finns en rutin för hur besök av utomstående ska hanteras samt om avvisning av obehöriga. Eleverna känner till rutinerna för besökare och har informerats om rutinerna i början av terminen, men de är inte säkra på vilka som är att anse som obehöriga. Om de ser någon som de tror är obehörig ska de säga till en vuxen. Lärarna känner till att det finns en rutin för hur besök av utomstående ska hanteras samt om avvisning av obehöriga. De uppger att det finns skyltar som informerar besökare om vad som gäller för besök. Rektorn uppger att personalen har informerats om rutinen i samband med att de fick information om beredskapsplanen och att eleverna känner till att de ska kontakta en vuxen om de ser någon som inte ska vara på skolan.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det på varje skolenhet

1. finns en beredskapsplan som anger de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation, och
2. bedrivs ett löpande arbete för att säkerställa en beredskap att hantera allvarliga våldssituationer och hot om allvarliga våldssituationer. (6 a kap. 3 § 1 och 2 skollagen)

Enligt förarbeten ska det i en beredskapsplan framgå hur personal, barn och elever ska agera vid en allvarlig våldssituation eller hot om en sådan situation. (Prop 2024/25:160 s. 46, 157)

Av förarbeten framgår vidare att ett löpande arbete innebär att huvudmannen måste se till att det sker ett kontinuerligt arbete för att identifiera säkerhetsrisker och sårbarheter samt att beredskapsplanen eller andra säkerhetsåtgärder uppdateras eller ändras när omständigheterna medför ett behov av detta. Inom ramen för det löpande arbetet måste det även säkerställas att personal och elever får information om planeringen och de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation. Ett löpande arbete med beredskap innefattar vidare att personal genomför övningar i enlighet med beredskapsplanen för till exempel inrymning, utrymning och utestängning. (Prop 2024/25:160 s. 41, 44, 157 och 158).

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det på varje skolenhet vidtas åtgärder för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till enheten under tid när verksamheten pågår. (6 a kap. 4 § skollagen)

Av förarbeten framgår att åtgärder som behöver vidtas är att se till att det finns tillträdesbegränsningar. Sådana kan vara fysiska i form av t.ex. grindar och lås men det kan också handla om att se till att enhetens område är tydligt markerat och att de villkor som gäller för att vistas på området kommuniceras utåt på ett tydligt sätt. Vid samnyttjande av lokaler och ytor behöver åtgärder vidtas för att tydliggöra gränserna mellan det område

som enbart disponeras av skolan och gemensamt nyttjade ytor. Huvudmannen bör också begränsa möjligheterna för utomstående personer att fritt röra sig från angränsande ytor och gemensamma ytor in på enheterna. Det måste vid varje skolenhet övervägas vilka åtgärder som i det enskilda fallet är nödvändiga och möjliga för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till området. De olika förutsättningar som gäller för olika enheter innebär att olika åtgärder kan vara aktuella. I den mån t.ex. kulturskola eller liknande verksamhet bedrivs i skolans lokaler under skoldagen är det väsentligt att skolan har tydliga rutiner och riktlinjer för när personer som hör till dessa verksamheter får vistas inom enheten. Bestämmelsen innebär inte ett krav på att varje möjlighet för en utomstående person att ta sig in på området undanröjs, genom exempelvis fysiska säkerhetslösningar eller genom att personal övervakar skolområdet. Om en obehörig person uppmärksammas på området måste emellertid åtgärder vidtas för att förmå denna att lämna området (Prop 2024/25:160 s 159).

Det framgår vidare av förarbeten att om det saknas rutiner och riktlinjer för när utomstående ska ha rätt eller möjlighet att vistas på skolenheten kan det lätt uppstå gråzoner och oklarheter kring vilka som har rätt att vistas där. Rutinerna bör syfta till att tydliggöra hur utomstående besökare ska agera om de vill besöka t.ex. skolan, hur skolan ska agera för att ta emot sådana besökare och hur obehöriga personer kan avvisas från enheten. Rutiner kan exempelvis handla om att besök ska anmälas på ett visst sätt, att personal ska möta upp besökare vid entrén, att besökare ska bära besöksbricka eller liknande och att skolpersonal ska fråga utomstående som de inte känner igen varför de är där. Rutiner och riktlinjer måste vidare kommuniceras utåt på ett ändamålsenligt sätt (Prop 2024/25:160 s. 59).

Skolinspektionens bedömning

Beredskapsplan

Av ovan redovisade omständigheter framgår att det finns en beredskapsplan för skolenheten. Skolinspektionen konstaterar att det av nämnda plan framgår hur personal och elever ska agera vid en allvarlig våldssituation eller hot om en sådan situation. Skolinspektionen bedömer därmed att skolenheten uppfyller författningarnas krav vad gäller beredskapsplan.

Löpande arbete för att säkerställa beredskap

Av ovan redovisade omständigheter framgår att det finns ett kontinuerligt arbete för att identifiera säkerhetsrisker och sårbarheter samt att personal och elever har fått information om de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation.

Det framgår vidare att det genomförs utbildningsinsatser kring våldssituationer med personal. Elever och personal har övat på utrymning vid brand men personalen har inte genomfört några övningar kopplade till allvarliga hot- eller våldssituationer. Det framgår vidare att det finns en plan för ytterligare utbildning med personal till hösten, men enligt rektorn finns det inte någon konkret plan för att personalen ska genomföra praktiska övningar för att säkerställa beredskap för allvarlig hot- eller våldssituation. Mot denna bakgrund gör Skolinspektionen bedömningen att det löpande arbetet för att säkerställa beredskap att hantera allvarliga våldssituationer och hot om sådana situationer inte fullt ut uppfyller författningarnas krav.

Åtgärder för att neka obehöriga tillträde

Av ovan redovisade omständigheter framgår att skolområdet är markerat genom staket och skyltar runt om där det framgår vilka villkor som gäller för obehöriga. I övrigt visar utredningen att det finns rutiner för hur besök av utomstående ska hanteras och rutiner för hur obehöriga ska avvisas. Rutinerna är kända och tillämpas av personalen. Mot denna bakgrund gör Skolinspektionen bedömningen att skolenhetens åtgärder för att neka obehöriga tillträde uppfyller författningarnas krav.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Orust kommun verksamhet vid Henåns skola 7-9 uppfyller inte författningarnas krav fullt ut. Tillsynen visar att skolenheten inte har genomfört eller planerar att genomföra övningar med personal kopplat till allvarlig hot- eller våldssituation. Detta är en brist. Det framgår dock också att skolenhetens löpande arbete för att säkerställa beredskap att hantera allvarliga våldssituationer och hot om sådana situationer i övrigt uppfyller författningarnas krav. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Orust kommun en anmärkning.

X Johanna Magnusson

Beslutsfattare
Signerat av: Johanna Magnusson

X Ingrid Jacobsson

Föredragande
Signerat av: Ingrid Jacobsson

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Astrid Kling medverkat.